ÅRSPLAN 26/27

Grefsenlyst FUS & Grefsenlyst 14 FUS Barnehage

Grefsenlyst FUS & Grefsenlyst 14
FUS Barnehage

INNHOLD

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene
Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag
Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold
Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid
Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger
Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet
Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder

BARNET FØRST!

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Denne årsplanen skal vise hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen skal også beskrive hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:
Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den staker ut en retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – nå og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Våre metoder for å jobbe mot visjonen:

- Tilrettelegger for variasjon, kreativitet, kroppslig utfoldelse, vennskap, fellesskap og skape rom for spontanitet gjennom bruk av periodeplaner som setter tydelig retning og mål.
- Evaluering og dokumentering av våre prosesser for å kunne tilrettelegge for barns perspektiv og medvirkning gjennom månedlige månedsbrev
- Kvalitetssikre ansattes kompetanse innen relasjonsbygging og tilrettelegging av et godt psykososialt miljø ved bruk av en årlig CLASS observasjon

Verdier:
Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

- Vi tar eierskap til våre oppgaver og er stolte av jobben vår
- Vi er kunnskapssøkende
- Vi har mot til å utfordre gamle vaner
- Vi er nysgjerrige og verdsetter handlekraft og kreativitet
- Vi er løsningsorienterte
- Vi er oppmerksomme og bryr oss om hverandre
- Vi lytter aktivt
- Vi tar avgjørelser basert på fakta og fagkunnskap

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til "resten av livet", og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

Våre metoder for å jobbe mot målene:

- Rammeplanen skriver i kapittel 4 at "Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet" (Rammeplan for barnehagen, 2017).
- Hos oss skal barna tas på alvor (jfr. Barnekonvensjonen). De skal bli sett og hørt, og få mulighet til å medvirke i den pedagogiske virksomheten. Vi ansatte legger til rette for gode samtaler og felles opplevelser, også i mindre grupper.
- Vi legger til rette for at barna skal kunne utvikle og opprettholde en god selvfølelse. Dette bidrar til et inkluderende fellesskap, hvor alle barn kan føle seg verdsatt og betydningsfulle.
- De ansatte skal snakke med barna, ikke til. Barna veiledes i å skape gode relasjoner og til å danne vennskap. Vi respekterer barnas valg av relasjoner og vennskap, og legger til rette for at vennskap skal dannes på tvers av alder og kjønn. Barna anerkjennes for den de er, deres følelser og behov. Barna skal møtes av aktive, lyttende, engasjerte og livsglade ansatte. Vi skal være gode rollemodeller i lek, og skal inspirere til lek og kreativitet. De ansatte skal være fleksible, løsningsorienterte, endringsvillige og villige til å tenke nytt.
- De ansatte skal være genuint opptatt av barna, være mentalt til stede og vise glede i jobben sin. De ansatte skal ha et høyt omsorgsnivå som kommer til syne i alle deler av arbeidet. De ansatte skal være gode rollemodeller for barna i hvordan man møter andre og hvordan man viser omsorg for andre. Alle skal møtes med respekt.
- Barna skal inkluderes i et miljø preget av humor, glede og latter, nysgjerrighet og undring. De ansatte skal skape felles kulturelle referansepunkter som inspirerer til lek og/eller videreutvikler leken. Leken skal skjermes slik at barna kan leke uten for mange avbrytelser. Barn skal få god tid til å leke og utforske. De ansatte skal legge til rette for lek, aktiviteter og utfordringer som gir barna mestringsfølelse og glede. De ansatte skal ha god lekekompetanse, være lekende og deltakende i barnas hverdag, være fleksible og tilgjengelige for barna.
- Barn skal få oppleve barndommen som en tid med lek og utfoldelse, og ha det gøy sammen med andre uten å bekymre seg for framtiden. Vi tilbyr en trygg, meningsfull og forutsigbar hverdag. Barna skal få oppleve en verden full av muligheter, ikke begrensninger. Barn skal få lov til å utforske, prøve selv og oppleve å kunne gjøre feil. De ansatte skal være imøtekommende og ta seg tid i møtet med barn, foreldre og ansatte. Barna skal oppleve å ha god tid og unngå stress.
- Sammen med barna finner vi hverdagsmagi i både de store og de små opplevelsene. De ansatte skal være spontane, fantasifulle og se mulighetene rundt seg. Små øyeblikk for voksne kan være store opplevelser for barnet. De ansatte skal i størst mulig grad si «ja» til barnas ønsker og ideer, og ha gode argumenter for å si nei.

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Grefsenlyst FUS ligger i Grefsenkollveien 16 D og Grefsenlyst 14 FUS ligger i Grefsenkollveien 14 F, rett over gata for hverandre. Barnehagene ligger i naturskjønne omgivelser på Grefsen, i Oslo kommune. Barnehagen startet opp i 2009, og har i dag seks avdelinger fordelt på to hus (Grefsenlyst FUS og Grefsenlyst 14 FUS) med tett samarbeid på tvers av husene. Vi har til sammen tre småbarnsavdelinger (1-3 år), to mellomavdelinger (3-5 år) samt en førskoleavdeling (5-6 år).

Her er vi så heldige som har skogen som nærmeste nabo, dette er en populær turdestinasjon der barna får utfolde seg på naturens egen lekeplass.
Vi er en barnehage som er stolte av mangfoldet vi har i personalgruppa, både når det kommer til ulik faglig bakgrunn, mangfold i interesser, erfaringer, og blant annet etnisitet. Vi ønsker å bidra til å skape verdensborgere som har hjerterom for forskjeller og opplever verdien av å være sammen om å være sammen.

Ansatte i Grefsenlyst FUS er opptatt av kontinuerlig utvikling og vi ønsker å lære hele tiden. Hos oss mener vi at det er viktig å være i bevegelse da dette er med på å gi oss ulikt perspektiv og minner oss på hvor viktig samfunnsoppdrag vi som jobber i barnehage har.

Grefsenlyst 14 FUS og Grefsenlystbarnehage A

FUS Barnehage AS
Grefsenkollveien14 F
Grefsenkollveien 16 D
0490 Oslo
E-post: dl.grefsenlyst@bhg.no

Kontaktinfo til de ulike avdelingene:

Utsikten (G14)
Tlf: 22 15 50 18

Måneskinn (G14)
Tlf: 22 15 50 18

Solstråle (G14)
Tlf: 22 15 50 18

Nordlys (G16)
Tlf: 22 15 50 18

Regnbuen (G16)
Tlf: 22 15 50 18

Stjerneskudd(G16)
Tlf: 22 15 50 18

fus.no/grefsenlyst

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkers av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

Vårt syn på barn og barndom ligger til grunn for all vår virksomhet i Grefsenlyst FUS. I Grefsenlyst FUS ser vi på barn som subjekter og likeverdige medmennesker. Vi tar alltid utgangspunkt i at barna er kompetente mennesker. Alle barn sees på som unike, og derfor vil heller ikke alle barn bli behandlet likt. Barn vil bli møtt og behandlet ut i fra sine behov og forutsetninger. Barn har rett til å medvirke ut i fra gitte rammer. Vi ønsker at barn skal være sosiale deltakende aktører som skal bidra til egen og andres læring. Hos oss anerkjennes barna for den de er, deres ønsker og behov. Vi ser det beste i hvert barn. Barndommen og tiden i barnehagen skal være preget av lek og en følelse av frihet. Vi jobber hele tiden mot at barn skal ha en bekymringsløs barndom med rom for lek, utforskning og utfoldelse. Det er mye barn skal lære i løpet av tiden i barnehagen, og det er gjennom leken de lærer, derfor har leken stor plass i Grefsenlyst FUS.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrati:

- Samlingsstunder – barna deltar aktivt innenfor gitte rammer, de får ulike valgmuligheter og de må forholde seg til mange andre.
- Barnesamtaler – Dette gjøres hele dagen, men systematisk med skolestarterne. Dette gjøres for at barnas tanker og ideer skal kommer frem og bli synlig i det daglige arbeidet.
- Valgmuligheter- Barna skal få mulighet til å gjøre valg når det ligger til rette for det.
- Barna skal kunne påvirke sin egen hverdag uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter
- Barna blir kjent med de demokratiske normer og verdier som ligger til grunn for det samfunnet vi har i dag.

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

- Vennskap – fellesskap, vi er ulike og det er bra, vi har ulike styrker som vi kan dele og lære av, tilstedeværende voksne i leken bidrar til å kunne spørre de åpne spørsmålene, få frem undring og deling av kunnskap. Vi jobber kontinuerlig med å vise respekt for hverandre.
- FN – Markering, vi henger opp flagg og serverer mat fra ulike kulturer, de eldste får kjennskap til hva FN er og hva de gjør
- Synliggjør samefolkets dag og de ulike kulturers høytider og tradisjoner som er representert på avdelingene
- Bli kjent med hverandre under tilvenningsperioden, familier, kultur og tradisjoner.

- Markering av PRIDE – der det handler om at alle får lov til, og skal respekteres for den de er, elske den de vil og leve det live man ønsker å leve.
- Synliggjøre hvem som tilhører denne avdelingen, hvem er her i dag og hvem er borte.
- Markering av rockesokk – støtte for inkludering og mangfold uavhengig av antall kromosomer.

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10)

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

- Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:
- Likestilling mellom kjønnene skal gjenspeile barnehagens pedagogikk. Likestilling skal stå sentralt i arbeidet. Gutter og jenter skal gis like muligheter i barnehagen.
- Tilgang til kjønnsnøytrale leker
- Jobber aktivt med å skape gode holdninger slik at vi kan sette pris på at vi er ulike og alle får være seg selv. Under tilvenningsperioden arbeides det særlig med å inkludere alle barna i fellesskapet.
- Blir kjent med hverandre på tvers av kjønn, alder og etnisitet, se at våre forskjeller kan være en styrke for fellesskapet.
- Tilby er rikt leke – og læringsmiljø som fanger alles interesser uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosiale –og kulturelle forskjeller.

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10.»

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

- I Grefsenlyst FUS jobber vi for at barna skal få gode holdninger gjennom blant annet å skape positive naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold, og dermed oppleve en tilhørighet til naturen.
- Vi har turdag en dag i uken + spontane turer i mindre grupper. Vi har faste steder i skogen som barna besøker og kan «følge» naturens utvikling gjennom de ulike årstidene.
- Barna er med på å sortere avfall som mat, plast, papir og glass.
- Vi skal ivareta menneskers ved og vel i et inkluderende fellesskap
- Redusere forbruk ved å ta vare på og reparere det vi allerede har
- Tenke igjennom hva vi handler inn av materiell

Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse:

- Livsmestring handler mye om at barna får muligheter til å være aktive i sitt eget liv. Det betyr at barna får tid og rom til å «klare selv», de får muligheter til å ta selvstendige valg og vi ansatte skal støtte og veilede de hele veien. Alle barn og unge har rett til et oppvekst- og læringsmiljø preget av gode relasjoner. Vi ser hele barnet og vi er Genuint opptatt av å ivareta barns rett til utvikling, medvirkning, ikke-diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering. For oss er det en selvfølge å behandle barn som subjekt, og ha respekt for deres opplevelsesverden, sentralt i dette arbeidet er å styrke barnets selvfølelse, mentale helse og for å forebygge mobbing i barnehagen
- Ved å jobbe med emosjonsveiledning, tilrettelegge for at barna skal kunne tilegne seg emosjonell kompetanse, vil de bli mer rustet til å kunne takle de ulike utfordringene som kan komme seinere i livet.

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helthetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Positivt klima og negativt klima: smil, latter, entusiasme, positiv kommunikasjon, respekt for hverandre, fravær av straff, hån, kjeft, sarkasme og erting.

Sensitive voksne-trygge barn: hjelper barna med konflikthåndtering, er oppmerksom, bidrar til trygghet.

Barns perspektiv og medvirkning: viser fleksibilitet, ivaretar barnas perspektiv, lar barn utrykke seg.

Emosjonskompetanse: identifiserer og forstår egne følelser, bruker følelser til å navigere i sosiale interaksjoner, bruker emosjonell bevissthet til å veilede i problemløsning, håndterer frustrasjon og er i stand til å vente på det man vil ha, forhindrer at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart og har kontroll over hvordan og når man uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: er bevisst barnets følelser, er tilstede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barns følelser (bruk kroppsspråk, pust, tone og evt ord). «Går inn i følelsen»/ navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter barnet i problemløsningen (trøst, pek ut en retning, assister, sett grenser).

Organisering og ledelse:

Gruppeledelse og veiledning: er proaktiv og forebygger, gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger: klare rutiner, sikrer flytende overganger, barna kjenner til regler, lite venting.

Variasjon: varierte materialer i barns høyde, barnefokus, effektiv tilrettelegging.

Læringsstøtte:

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring: integrerer ny kunnskap til etablert kunnskap, bidrar til økt kunnskap knyttet til hverdagsopplevelser, skaper sammenhenger i barnas liv, utfordrer til barns tenkning og problemløsning

Tilbakemeldinger: bruker hint og gir verbal eller fysisk støtte til barnas læring og mestring, forklarer begreper og hendelser, utvider, gir gode og konkrete tilbakemeldinger, anerkjenner innsats og gjennomføring.

Språk: hyppige samtaler, frem- og tilbake utvekslinger, stiller åpne spørsmål, repeterer barnas utsagn, selvsnakk, parallellsnakk, variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå.

Egenledelse i lek og læring: støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting, samt tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

Slik arbeider vi med Barnet først:

Gjennom arbeidet med «Barnet først» vil vi jobbe mer spesifikt med hvordan vi skal utøve god omsorg, hvordan vi skal tilrettelegge for gode relasjoner mellom barn-barn, og barn-voksne. Vi får konkrete verktøy for hvordan vi skal oppnå våre mål for å heve kvaliteten på det tilbudet vi gir. Vi ser på hvordan vi organiserer hverdagen slik at personalet får mest mulig tid sammen med barna, hjelpe dem, veilede dem og tilføre nye og spennende elementer i deres lek/aktiviteter. Ved at vi er mer sammen med barna, delaktig i lek/aktiviteter over tid, vil vi i større grad kunne fremme barnas språkutvikling. Gjennom god kommunikasjon er man proaktiv til konflikter som kan oppstå. Vi skal også stille undrende og åpne spørsmål, utforske det vi holder på med, sammen. Å være en aktiv del av et større fellesskap, gjøre noe sammen, samtidig som man i de ulike prosessene blir kjent med seg selv, er det vi gjør for å fremme blant annet egenledelse i lek, tilhørighet og danning.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet for å utvikle tillit til seg selv og andre». (KD 2017, s19)
«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill». (KD 2017, s 22)

Våre metoder for å jobbe med Sosioemosjonell støtte og veiledning:

- Vi leker sammen med barna – aktiv tilstedeværende
- Vi trøster og emosjonsveileder barna når de trenger det
- Vi tilrettelegger for samspill og fellesskap
- Veileder barna i lek
- Skaper et positivt klima med mye smil, latter og glede
- Lytter til hva barna sier og gjør
- Viser, og sier, at vi er glade i barna

BARNET FØRST!

Organisering og ledelse:

«Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både inne og ute. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre». (KD 2017, s 20)
«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring». (KD 2017, s 44)

Våre metoder for å jobbe med organisering og ledelse:

- Deler barna inn i mindre grupper
- Lager gode og varierte lekemiljø
- Har spennende tema der barna får utforske og vise nysgjerrighet
- Skaper flyt i hverdagen slik at barna har noe de kan gjøre, et sted de kan leke, til enhver tid.

Læringsstøtte:

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang...barnehagen skal legge til rette for at barna i alle aldersgrupper får varierte leke -, aktivitets- og læringsmuligheter». (KD 2017, s 44)
«Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening». (KD 2017, s 23)
«Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av». (KD 2017, s 21)

Våre metoder for å jobbe med læringsstøtte:

- Tilrettelegger for mindre grupper slik at vi får fremmet de gode samtalene og undre oss sammen.
- Stille åpne spørsmål
- Delaktig i lek slik at vi kan utvide barnas språk og tanker
- Legge til rette for at barna kan være kreativ og får utforske
- Skjerme leken

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Barna skal få medvirke i sin hverdag. Det er slik barna lærer at deres stemme er viktig, at de opplever å bli hørt og at det er avgjørende å bruke sin stemme for å opprettholde et demokratisk samfunn.
Barna har ulike forutsetninger for å få frem sin mening. Det er de voksnes ansvar å møte og lytte til alle kommunikasjonsformer, både verbalt og non-verbalt, slik at alle barn opplever å bli sett og hørt. Dette kan for eksempel vises seg i at vi tilpasser tidspunkt/rutiner for måltidene, hvem som får legge seg først/sist, i påkledningssituasjoner, hvor lenge vi skal være ute, hvilke aktiviteter vi gjennomfører, hvor vi går på tur, hvordan vi utformer det fysiske miljøet og valg av og gjennomføring av temaarbeid.

Vi er bevisst forskjellen på barns medbestemmelse og barns medvirkning, og tilpasser bruken ut fra et pedagogisk skjønn. Vi er opptatt av faste rammer og graden av medbestemmelse og medvirkning må tilpasses alder og modenhet.

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

- Samtaler med, og observasjon av barna, som vil legge grunnlaget for videre planlegging
- Vi har innbydende lekemiljøer som tilrettelegger for selvstendighet. Det betyr at vi har leker, formingsmateriell, bøker, klær og hygieneartikler i barnas høyde. På denne måten skal barna kunne velge hva de vil gjøre, finne det frem selv og rydde alt på plass når de er ferdige. Barna skal også få forsyne seg selv ved måltidene.
- Vi dokumenterer arbeidet vårt gjennom tekst og bilder som vi henger opp på avdelingen og reflekterer sammen i møter for å sikre at vi kan møte barna ut ifra der de er og hva de måtte trenge av oss.
- Oppmuntre og støtte barna til å uttrykke seg, både verbalt og non-verbalt.
- Medvirkning og selvstendighet handler også om livsmestring. La barna få prøve selv, trene, være litt frustrert, slite litt, og deretter mestre! Det bygger godt fundament til livsmestring. Gjennom å implementere barns medvirkning i barnehagens hverdag er målet at barna utvikler et sunt og bærekraftig selvbilde (de får stadig oppleve mestring) og en god sosial kompetanse hvor vi også heier hverandre frem.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid:

- Foreldrene / foresatte og barnehagen har et felles ansvar for barnas trivsel og utvikling. Vårt felles mål er å skape en god barndom for barna, og det er viktig å ha et tett og godt samarbeid.

Vi har ulike fora som vi møter foresatte i:

- Daglig kontakt i levere- og hentesituasjoner
- Foreldremøter (ett på høsten og ett på våren)
- Felles arrangementer som Lucia, «besteforeldre-, onkel- og tante»-vaffelfrokost, påskefrokost, sommerfest, 17. mai-tog, «kom-og-lek-med-oss»-ettermiddag, felles avslutning på skogdagen og annet.
- Tilvenningssamtaler
- Foreldresamtaler (høst og vår, og ved behov)
- Hjemmebesøk
- Brukerundersøkelser
- Velge SU representanter for å fremme samarbeid mellom barnehagen og hjem
- Vi sender ut månedsplan og hver måned får foreldrene et tilbakeblikk på hva vi har gjort sett opp mot våre planer og hva rammeplan for barnehagen sier vi skal gjøre. Dokumentert med tekst og bilder.
- Vi bruker kommunikasjons-plattformen MyKid, der foreldre får daglig oppdateringer av hva som skjer, har skjedd og bilder av dette.

Samarbeid med andre instanser:

Tverrfaglig ressursteam bydel Nordre Aker:

- Tverrfaglig ressursteam består av spesialpedagoger/fagkonsulenter og logopeder med ansvarsområde 0- 6 år, og av ergoterapeut/fysioterapeuter for barn med ansvarsområde 0-18 år. I tillegg har seksjonen saksbehandler innen helse- og omsorgstjenester for barn i alderen 0-18 år.
  Tverrfaglig ressursteam har som en av flere oppgaver å gi veiledning til barnehager som har barn med nedsatt funksjonsevne. Ergo- og fysioterapeutene har oppfølging av barn på helsestasjon, barnehage og skole. Vi har også ansvar for avlastning, støttekontakt og ansvarsgrupper samt Individuell plan for barn og unge. Dette innebærer hjemmebesøk, saksbehandling av søknader og veiledning til familier som har behov for denne type hjelp.
- **Helsestasjonen:** Helsestasjonen har ansvar for å drive generelt forebyggende og helsefremmende arbeid for å trygge barns oppvekstsvilkår i kommunen. Helsestasjonen skal kunne bidra med råd og veiledning knyttet til legemiddelhåndtering i barnehager, og smittevern. Videre er helsestasjonen sentral i kartlegging av barnas språk.
- **Familietelefonen i NAV** Alle som har saker som er i kontakt med NAV, eller som kanskje trenger slik kontakt kan ringe familietelefonen. Alle samarbeidspartnere som har en kompleks familiesak hvor man trenger å drøfte hvem som kan bidra i å løse saken kan også kontakte familietelefonen. Hjelpen kan komme fra helsesykepleier, familieterapeut, spesialpedagog, ansatte i NAV, ansatte i barnevernstjenesten og i samarbeid med oss i barnehagen.
- **Barnevern:** Barnehagen samarbeider med barnevernet i forhold til enkeltbarn. Barn med barnevernstiltak har prioritert rett til plass i barnehagen. Alle ansatte i barnehager er etter barnehageloven § 22 pålagt opplysningsplikt uten hinder av taushetsplikt når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt.
- **Pedagogisk psykologisk tjeneste - (PPT)** gir råd og veiledning til barnehagen i forbindelse med enkeltbarn. Den pedagogisk – psykologiske tjenesten er sakkyndig instans ved tilråding om spesialpedagogisk hjelp. Dersom barnehagen ønsker samarbeid om og hjelp til enkeltbarn i barnehagen, må foreldrene ha gitt sitt samtykke. Foreldrene trekkes aktivt med i samarbeidet
- **Disen, Kjelsås og Grefsen skole:**
  Disse er våre nærskoler, og de skolene de fleste av våre førskolebarn sokner til.

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en trygg og god tilvenning:

- Sette av god tid til tilvenning for alle barn og gi foresatte informasjon om barnehagens rutiner for oppstart og tilvenning og bakgrunn for rutinene
- Invitere alle barn og foresatte på besøk i barnehagen før oppstart
- Ha en tilknytningsperson ved oppstart for alle barn
- Ha tett dialog med barnas foresatte i tilvenningsperioden og gjennomføre en oppstartsamtale med alle foresatte i god tid før oppstart, samt en oppfølgingssamtale kort tid etter oppstart
- Arrangeres et felles foreldremøte for alle nye barn og tilrettelegge for en trygg og god oppstart uansett når på året barnet begynner og uansett alder
- Vi tilbyr hjemmebesøk i forkant av oppstart slik at barn og foreldre kan bli kjent med oss i trygge omgivelser

Overganger innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

- Vi starter tidlig med å informere foreldrene om at barnet deres er i den aldersgruppen som skal over på storbarna.
- På nyåret starter vi med felles aktiviteter på tvers av avdelingene som felles turer med mål om å bli bedre kjent.
- Vi begynner organisert tilvenning for overgang til avdeling; Regnbuen/Utsikten/Nordlys i mai det året barna skal starte på storbarna.
- Vi utarbeider en fast plan for hospitering for barna som skal over
- De møter en mindre barnegruppe på den avdelingen de besøker, og ansatte på tilhørende avdeling vil bruke tid sammen med dem.
- Det er viktig for oss at barna får tid til å bli kjent med barn, ansatte og det fysiske miljøet på Regnbuen/Utsikten/Nordlys

Overgang mellom barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang til skolen:

- En dag i uken har vi ulike aktiviteter som turer, bruk av aktivitetsbøker, regellek, kreative eksperiment, skiskole, svømming og mye mer som styrker felleskap, samhold, samarbeidsevne, selvstendighet og økt mestringskompetanse.
- Skolebesøk, vi besøker nærskolen uavhengig om barna skal gå der eller ikke, men for å bli kjent med hvordan en skole kan se ut og hva de gjør der.
- Barna blir invitert til en besøksdag på sin skole sammen med sine foresatte/ avdelingen
- Vi trener på selvstendighet, utvikling av sosial kompetanse, lytte- og konsentrasjonstrening og motoriske utfordringer vil være i fokus.
- Gjennom variert lek og lystbetonte aktiviteter ønsker vi at barna skal kunne forberede seg til å begynne på skolen og kunne glede seg over dette. Aktiviteter som spill, høytlesning og grov- og finmotorisk aktiviteter vil bli mye brukt.

Oslobarnehagen har utarbeidet en standard for samarbeidet mellom barnehage og skole for å sikre:

- Gode rutiner for samarbeid mellom barnehager og skoler i Oslo
- En meningsfull sammenheng i opplæringsløpet – fra barnehage til skole
- En trygg skolestart for barn og foresatte
- Tidlig innsats for barn med særskilte behov

Oslostandarden inneholder:

- Rutiner for samarbeid mellom foreldre-barnehage-skole
- Et skjema med informasjon om barnet ved skolestart. Skjemaet skal gjøre foreldrene trygge på at skolen får den informasjonen den trenger, for å legge til rette for en god skolestart for barnet. Pedagogisk leder fyller ut skjemaet sammen med foreldrene og barnet. Skjemaet er frivillig og sendes kun til skolen hvis foreldrene gir sitt samtykke. Opplysningene er kun tilgjengelig for ansatte i skolen med tjenstlig behov og skal ikke lagres i barnehagen. Barnehagen sender skjemaet til skolen barnet skal begynne på innen 1.juni, og foreldrene får kopi. Ny Oslostandard kom mai 2020.

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: "en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid." Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- Refleksjon over egen praksis og hvordan vi er gode rollemodeller.
- Tilegne seg ny forskningsbasert fagkunnskap og sette den ut på avdelingen. Planleggingsdager – fagdag – her jobber vi sammen, på tvers av avdelinger/hus og avdelingsvis med utviklingen av barnehagens pedagogiske grunnlag
- Personalmøter – Sammen, på tvers av avdelinger/hus, drøfter/ vi veileder hverandre og tilegner oss fag-kunnskap som skal implementeres i hverdagen
- Avdelingsmøter – konkretiserer hvordan vi skal implementere det vi har lært på de andre møtene, på våre avdelinger, med våre barn. Enkeltbarns behov blir gjennomgått slik at alle får en tilpasset hverdag.
- Ledermøter – alle pedagogiske ledere møtes, drøfter det pedagogiske arbeidet, vi jobber med den røde tråden i arbeidet vårt, finner veien videre sammen og tilegner oss ny fagkunnskap. Veiledning av lederrollen står sen-tralt.
- Faglig forum – alle pedagogisk medarbeiderne møtes og drøfter ulike temaer innenfor rammeplanen, «Barnet først», og andre problemstillinger som man møter på i hverdagen. Veiledning i det pedagogiske arbeidet og det å jobbe med tema står sentralt.
- Evaluere arbeidet vårt da alt vi snakker om og jobber med på møter blir satt ut i praksis.

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging:

- Periodeplaner bruker vi når vi skal planlegge. Dette er en plan som er delt inn i ulike perioder i løpet av ett år slik at vi kan sikre god progresjon og utvikling i det pedagogiske arbeidet vi gjør.
- Barnehagen har bestemt at vi ønsker å jobbe med det samme overordna tema som tilpasses de ulike barnegruppene vi har. Dette for å skape en rødt tråd i arbeidet vårt, deling av kunnskap og erfaringer slik at vi vil kunne videreutvikle barnehagen som helhet. Periodeplanen sier hva vi skal gjøre, hvorfor vi skal gjøre det og hvordan vi skal jobbe med det.
- Aktivitetsplan bruker avdelingen internt for å da kunne tilpasse tema til sin avdeling- hvordan skal vi på denne avdeling jobbe med overordnet tema.
- Barnehagen har også en overordnet plan for «Barnet først» som skal implementeres i alle de overnevnte planene som avdelingene jobber med.

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering:

- Månedsbrev brukes som pedagogisk dokumentasjon der vi drøfter, evaluerer og kan planlegge veien videre ut ifra hvor vi er i prosessen akkurat nå. Derfor er månedlige vurderinger viktig slik at vi får fanget opp det vi trenger for å kunne tilrettelegge godt for samtlige av barna våre.
- CLASS observasjoner, internt og eksternt, i løpet av ett barnehageår. Her blir vi observert av en sertifisert CLASS-observatør fra en annen FUS barnehage, får en tilbakemelding på hva som var bra og hva vi kan bli bedre på. Det lages handlingsplaner ut ifra rapporten som vi skal jobbe videre med.
- UDIR – foreldreundersøkelsen. Her får vi en tilbakemelding fra foreldrene om hva de tenker om oss. Etterarbeid er å lage avdelingsvis handlingsplan som man skal jobbe videre med ut ifra hva som var gode resultater og hva vi kan bli bedre på.
- Jevnlig bruk av kontaktskjema, der vi kan sikre oss at alle barn blir sett og hørt brukes en gang i løpet av kvartalet og ved behov.
- Vi bruker tilbakemeldinger fra utviklingssamtaler, foreldremøter og SU-møter til vurdering for forbedret praksis.

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39)

Våre metoder for dokumentasjon:

- Månedsplan – her får vi frem det vi har for planer for avdelingen med bakgrunn i hva barna interesserer seg for og hva vi ser at de kan være lurt å ha fokus på fremover.
- Månedsbrev – her får man et innblikk i hva som har skjedd på avdelingen den måneden som har vært, hva vi har gjennomført med utgangspunkt i månedsplanen vår, hvordan dette gikk og hva som er veien videre.
- Pedagogisk dokumentasjon – det vi henger opp av bilder på avdelingen og bruker sammen med barna – der vi samtaler om det vi ser og ikke ser. Det er viktig for oss med det visuelle, slik at man holder tema levende og det skaper undring, refleksjon og gode samtaler.
- Utviklingssamtaler skriftliggjøres og oppbevares i barnas egne mapper i arkivskap
- Årsplan for barnehagen viser våre planer ut ifra kravene fra rammeplan for barnehager og FUS sin egen visjon.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40)

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Jobbe i mindre grupper
- Tilrettelegge for lek og aktiviteter ut ifra alder og modningsnivå
- Systematisk observasjon av barn slik at man tidlig kan fange opp hva enkeltbarn trenger.
- Tilrettelegge for en god hverdag for hvert enkelt barn

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

NOTATER

NOTATER

Kunnskapsdepartementet. (2017).
Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
Hentet fra https://www.udir.no